

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XL. Ex quibus probetur beneficium esse regulare. Electiua beneficia quædam collatiua, alia confirmatiua, quædam simpliciter electiua; & quis inde resultet effectus. De consensu collatorum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

sante videlicet transactione, vel consuetudine in contrarium: *Surd. d. consil. 62. num. 5.* In casu autem proposito, verba transactionis erant clara, quod Prior mediante summa duodecim librarum annis singulis persolvenda; erat immunis ab ista expensa ornamentorum, candelarum, & reparationis Ecclesiae; unde nullus erat relictus dubitandi locus.

10 Advertendo tamen quod verba transactionis loquentia de reparatione Ecclesiae, non debeant extendi ad casum necessariae reedificationis: nam verbum *reparare* seu *reficere*, valde differt à verbo *re-edificare*, seu de novo facere, *l. 3. §. enim verò, & §. reficere, ff. de itinere actuque privat. l. 1. §. deinde, ff. de viis, l. 1. §. 1. ff. de via publica.*

11 Quod si aliqua alia dubitatio circa transactionis verba occurreret. Dixi ad observantiam recurrendum esse, quae consuetudine favorabilior est; cum observantia illa sit interpretativa mentis contrahentium in casu dubio: nam illa nihil operatur in claris, *l. continuus, §. cum ita, ff. de verb. obligat. Rot. decis. 636. num. 9. & seq. part. 1. recent. & decis. 261. num. 4.* Nec requiritur quod fuerit praescripta, imò sufficit quod aliquando ita observatum. *Rot. decis. 49. num. 6. ead. part. 1.*

12 Sed quod attinet ad salarium seu elemosinam Praedicatoris: Censui, cessante consuetudine, populum ad illud minimè cogi posse, cum verum sit, & mota transactione, vel consuetudine, expensam tam salarii quam alimentorum Praedicatoris spectare ad eum qui habet curam animarum: tenetur enim ipse populo verbum Dei praedicare, *Clem. dudum, circa medium, & ibi not. Cardin. in versic. verum, de sepult.* Quia praedicare, est officium Curae, ut dicit Abbas in cap. quod Dei, de stat. monach. numero 2.

13 Adeo ut consuetudine induci non possit, ut Rector Ecclesiae per se, vel per alium praedicare non teneatur. *Rip. dist. resp. 26. num. 44. Surd. de alim. tit. 1. quest. 59. num. 7. & 8.* quod in Concilio Tridentino statutum est, *sess. 24. cap. 4. de reform.* his verbis: *per Parochos, sive, iis impeditis, per alios ab Episcopo deputandos.* Cum ergo munus praedicandi spectet ad Parochum, sequitur ipsum teneri suis sumptibus

14 Praedicatorem alere: quia dum is, ad quem pertinet actus, illum per substitutum peragere potest, tenetur id facere suis sumptibus: & probatur per text. in *l. sed si hereditas, §. 1. ff. ad exhib. & in cap. inter cetera sibi: Quibus ipsi dum indiquerint, congrue necessaria subministrant. extr. de offic. ordin. & ibi tradit Abb. & Surd. d. quest. 59. numero 7.8. & 9. Ricc. in prax. for. Eccles. decis. 536. num. 1.*

15 Supradicta procedunt in alimentis Praedicatoris; sed quid dicendum de salario, seu elemosina Praedicatori dari consueverunt. *Surd. consil. 254. per tot. & maxime num. 24. & 25.* existimavit Praedicatorem non posse aliquid pro salario exigere, citra vitium simoniae: sed tamen verius videtur, quod per modum elemosinae illi qui Praedicatori illam praestare soliti sunt, in futurum etiam cogi possint, ut existimavit sacra Cardinalium Concilij interpretum congregatio, ut refert Barbosa, in decis. Apost. in verbo Praedicator, collect. 552. num. 14. Sicut videmus in simili, populum ad consueta servitia praestanda cogi posse, *Bart. in l. privilegia, Cod. de sacros. Eccles. Ozalc. decis. 99. num. 20. & 21.* Adeo ut decennalis praestatio sufficiat ad obligandum populum ad continuationem elemosinae. *Ozalc. d. decis. 99. num. 17. Covar. lib. 1. variar. resol. cap. 17. num. 3. & bene comprobatur Excellentiss. I. C. inter Romanae curiae Advocatos nemini secundus, D. Paulus Ranuccius in suo eruditissimo responso relato apud Cens. in tract.*

de consil. quest. 81. numero 15. versic. secundo quia.

His ita constitutis, deveniendo ad solutionem propositae quaestionis, Dixi populum vigore transactionis ad alimenta Praedicatoris esse obligatum; sed ad illius salarium nec de iure, nec ex conventionione teneti.

De iure quidem, quia posito quod populus, cessante consuetudine, ad alimenta Praedicatoris teneatur; non tamen ideo ad ejus salarium cogi possit, tum ex traditis per *Surd. d. consil. 254. à num. 25. ad finem*, ubi in propriis terminis hanc quaestionem tractat, & ostendit quae sint ad inducendam consuetudinem necessaria in casu isto: tum etiam, quia sapè in supremis tribunalibus decum fuit, ut populus ad alimenta quidem, sed Prior seu Parochus ad salarium Praedicatoris teneatur, teste Maynard. *lib. 1. cap. 38.* ubi ita in casu occurrenti servandum ait.

Ex verbis autem transactionis, populus obligatur duntaxat ad alimenta Praedicatoris praestanda, non autem ad salarium, quia verbum illud in transactione positum *entretenement*, sola alimenta comprehendit, nempe cibaria victui, cultuique necessaria, quae sub illa Gallica nomenclatura non ineptè exprimi testatur Joan. Philipp. Gallus Montpelienlis *resp. 43. num. 18.*

Fuit etiam in eadem causa ultimo loco dubitatum, quid statuendum esset de consuetudine convivij, singulis annis populo per Parochum (seu Rectorem) praestandi, an posset ad illius observationem cogi? In primis enim consuetudinem illam in supremis tribunalibus reprobata fuisse, tanquam abusive, testatur Charond, *lib. 7. respons. cap. 79.* Deinde verò contrarium fuit ordinatum, & Parochus ad illius convivij praestantiam continuandam coactus: addit. ad Pap. *lib. 1. tit. 1. arres. 3.* jura siquidem illa conviviorum seu festagiorum, inter Ecclesiasticos, aut etiam alicujus parochiae habitatores, pluribus supremarum Curiarum arrestis comprobata fuerunt, eo quod ad fovendam inter ejusdem conditionis homines amicitiam plurimum conducant; *ult. Bley, in tract. de re benef. lib. 1. tit. 1. num. 47. in gloss. 8. fol. 169.* Chopin, de sacra polit. *lib. 3. tit. 4. num. 1.* ubi testatur demandatam esse horum conviviorum continuationem, a moderatione sumptus, & laetae scripturae assidua lectione temperatum. De simili quaestione in utramque partem, licet in alio casu agit Bellam. *consil. 31. versic. secundò de prima videamus.* Ubi loquitur de consuetudine Ecclesiae Rothomagensis, quod omnes Episcopi iustitiae ante receptionem teneantur dare unum bonum prandium Archiepiscopo, & capitulo. Alios citat Barbosa in cap. Iacobus, de Simon.

CAPUT XL.

Ex quibus probetur beneficium esse Regulare. Electiva beneficia quaedam collativa, alia confirmativa, quaedam simpliciter electiva, & quis inde relata effectus. De consensu collatorum praestito ex intervallo; & de possessione capitulariter capta. Processuras in forma dignum arbitramur, non esse adhibendas in provisionibus Ordinariorum. Religiosi quando curam animarum exercere possint per seipsos.

SUMMA

SUMMARIUM.

- 1 Omnia beneficia presumuntur secularia.
- 2 Beneficium esse regulare, probatur ex enunciativis plurium instrumentorum.
- 3 Collationes beneficii, tanquam regularis factæ, non probant qualitatem beneficii regularis; nisi probetur ipsius effectum fuisse sortitas.
- 4 Status beneficii non mutatur nisi spatium quadraginta annorum, cum aliis requisitis.
- 5 Quod maxime procedit, quando non agitur de quasi possessione, sed de pertinentia collationis.
- 6 Beneficium electivum quando dicatur collativum.
- 7 Quomodo differant beneficia electiva simplicia, collativa, & confirmativa.
- 8 Quando Ecclesia dicatur viduata, ad hoc ut fiat electio simplex juxta formam cap. quia propter, de elect. nempe per scrutinium, compromissum vel inspirationem.
- 9 Quis sit effectus triplicis differentia beneficiorum electivorum in Gallia.
- 10 Referuntur DD. de beneficiis electivis agentes.
- 11 Quando sunt plures collatores, sufficit collatio unius, subsequente aliorum consensu.
- 12 Quo remedio utendum, quando possessio non fuit capta capitulariter.
- 13 Provisus ab Ordinario non tenetur ad formam dignum.
- 14 Quæ sit pena professionis fidei non factæ intra bi-mensem, ex Regia ordinatione.
- 15 Religiosi possunt curam animarum exercere in Ecclesiis ab eorum monasteriis dependentibus, aut quæ sunt illorum membra.

Variis super collatione cujusdam prioratus, cui cura animarum imminerebat, exortis difficultatibus, per Canonicum regularem ordinis Sancti Augustini de eo provisum; & communicato cum viris doctis negotio, fuimus ejus qui sequitur voti: In primis beneficium illud non secularis esse, sed omnino regulare. Quia licet de jure omnia beneficia secularia presumantur, juxta primam illorum à B. Petro Apostolo, qui secularis erat, institutionem; Mascard. consi. 172. incip. Beneficium regulariter. 3. 4. Tamen in casu proposito constabat beneficium illud ab omni tempore Canonicis regularibus, nunquam verò secularibus, fuisse collatum. Quod probabatur per varias enunciativas antiquissimas diversorum instrumentorum à diversis personis, & in diversis scripturis, ac diversis temporibus emanatas;

† Quod sufficit ad probandam qualitatem beneficii regularis. Rot. decif. 163. num. 2. part. 1. recent. Put. decif. 209. incipit, In una Bononiensi, lib. 2. & decif. 405. num. 3. eadem part. 1. Junctis potissimum pluribus ejusdem beneficii collationibus, tanquam de regulari; dummodo probetur illas fuisse effectivas; id est, quod provisi in effectu fecerint actus possessorios in hujusmodi beneficio. Ludovif. decif. 482. num. 8. Et licet producantur aliquæ provisiones per Episcopos in favorem personarum secularium factæ, non constabat de legitimo temporis intervallo ad mutandum statum beneficii, nempe de spatio quadraginta annorum, cum aliis requisitis, de quibus alio loco agemus. Rot. decif. 188. num. 1. part. 1. recent. & d. decif. 163. num. 3. eadem part. 1. † Maxime quia hic non agebatur de quasi possessione conferendi, sed de pertinentia collationis, & de statu beneficii, utrum secularis esset, an regulare: quo casu non inspicitur sola quasi possessio conferendi,

Tom. I. Pars I.

Ludovif. decif. 112. num. 3. in fin. Rot. decif. 737. part. 2. recent.

Secundo, fuit conclusum, beneficium de quo agebatur, potius esse collativum, quam electivum. Quia † constabat nominationes capitulares absque aliqua Superiorum confirmatione, per plures annos sortitas fuisse effectum, & executioni demandatas: ex quo sine dubio resultat status beneficii collativus; nam in electivis necessaria est superioris confirmatio, & illa deficiente, beneficium dicitur collativum: quia nominatio capitularis habet vim provisionis, & collationis. Nicol. Garc. de benefic. part. 1. cap. 6. num. 23. Barbol. de jur. Eccles. lib. 1. cap. 19. num. 40. † Siquidem beneficiorum quæ per electionem deferuntur, tres sunt species. Quædam sunt quæ electiva confirmativa nuncupantur, quæ quoddam indigeant confirmatione. Aliæ sunt electivæ collativæ, quorum nominatio ad capitulum, & provisio ad superiorem spectat. Tertia species est eorum quæ merè sunt electivæ, in quibus providetur Ecclesiæ quasi viduata, juxta formam cap. quia propter, de election. quæ non habet locum in beneficiis inferioribus, nec in dignitatibus, per quarum vacationem Ecclesia non manet viduata pastore, ut ostendit Barbol. in d. cap. quia propter 32. num. 8. In his enim sufficit solus consensus capitularium legitime congregatorum; cum in aliis, quando scilicet Ecclesia manet viduata, † (quod accidit in electionibus Episcoporum & aliorum Prælatorum Ecclesiasticorum collegiarum, in dictis Ecclesiis collegiatis generalem jurisdictionem habentium, necnon in electioe Prælatorum regularium. Rot. decif. 312. num. 10. part. 4. recent. tom. 2. post Abbat. in d. cap. quia propter, num. 7. versic. circa istam partem primam,) debeat ad unguem forma ibi præscripta observari, aliàs electio sit nulla. Rot. decif. 574. num. 2. & per totam, part. 4. recent. tom. 4. Debet ergo fieri electio per scrutinium, vel compromissum, aut inspirationem, ut habetur in d. cap. quia propter. † Hujus distinctionis maximus est effectus; nam tertii generis beneficia in Gallia Regias nominationes admittunt, alia non item: in electivis collativis admittunt Gallia Pontificiam præventionem, non autem in confirmativis, teste Bleyn. de benefic. cap. ult. num. 47. in glof. O. Chopin. de sacra polit. lib. 1. cap. 2. num. 1. 2. 3. 4. de his etiam Peleus lib. 1. action. forens. 44. & action. 5. † Et plurima de beneficiis electivis Gonzal. ad regul. 8. glof. 19. Franc. Marc. decif. 90. maxime numero 9. part. 12. Codex Fabrian. lib. 1. tit. 2. definit. 44. Lotter. de re beneficii lib. 2. quest. 16. num. 10. & seq.

Cum ergo beneficium, de quo agebatur, esset electivum collativum, diximus sufficere, quod consensus capituli postea accedat collationi factæ per Decanum. † Quia quando sunt plures collatores, si unus solus conferat, & alii tacite vel expresse consentiant; collatio remanet valida, quia alii collatores cedunt juri suo pro illa vice. Rot. apud Put. decif. 124. & 190. num. 3. lib. 3. Achill. de Grass. decif. 48. de præbendis. Rota coram Orano apud Garz. de benefic. part. 5. cap. 4. num. 42. & 43.

Quia verò provifus possessionem capitulariter non acceperat, casu quo dictus prioratus haberet annexam vocem in capitulo, remedio hoc utendum esse censuimus: nempe procurandum ut possessio expresse vel tacite à capitulo approbaretur, provifum hunc ad actus capitulares admittendo tanquam dicti beneficii possessorem. Rot. decif. 91. n. 6. part. 1. recent. addent. ad Ludovif. decif. 364. num. 6. versic. tertio non procedit.

E 3 Tertiò

- 23 Tercio loco conclusum fuit, non teneri provisum
justum ad processuras illas, quas forma dignum vo-
cant: quia provifus ab Ordinario, censetur ab eo
cognitus, ejusque illi mores & qualitates ac capaci-
tas pectata; ideo in similibus Ordinarij collato-
ris provisionibus nullum aliud simile examen re-
quiri tradit Joan. Selti. *de re benef. part. 3. quest. 12.*
num. 19. Rot. apud Nicol. Garz. *de benef. part. 5.*
cap. 4. num. 43. ubi loquitur de provisione facta per
capitulum, & *part. 6. cap. 2. num. 230.*
- 24 Quarto dictum fuit quod Regia Caroli 9. Ble-
sens ordinatio, artic. 10. circa fidei professionem
edita, non privat possessores beneficij ob non fa-
ctam dictam professionem intra duos menses, post
adeptam pacificam & non litigiosam possessionem,
sed dumtaxat fructibus contravenientes carere vult.
Quod etiam conforme est Eminentiſſimorum Car-
dinalium Concilij Tridentini interpretum declara-
tioni, ad sess. 24. cap. 12. Barboſ. in *decis. Apostol.*
collet. 611. num. 7. 8. & 9. Ubi quod nec privatur
quis distributionibus quotidianis, nec effectibus
aliis possessionis, veluti voce in capitulo, & simi-
libus, ob non emissam intra bimestre professionem
fidei. Idem *de jure Eccles. univers. lib. 1. cap. 21. nu-
mero 71. & seq.*
- 25 Quinto, diximus nullum esse dubium, quin pro-
visus iste curam animarum per se ipsum exercere
possit; nam omnia illa quaestione, de qua alio loco
agemus, utrum Canonici regulares cum licentia
solius Abbatis, beneficium seculare curam anima-
rum annexam habens possidere queant; in casu pro-
posito res difficultate caret, cum agatur non de be-
neficio curato unito ipsi Monasterio, sed de bene-
ficio à prioratu dependente, tanquam membrum di-
cti prioratus; quo casu Rector per se ipsum defer-
vire debet, Anchar. in *Clem. 1. de offic. Vicar. num. 4.*
versic. datio autem hujus Vicarj. Garz. *de benef.*
part. 10. cap. 2. num. 14. Ubi dicit, quod in Paro-
chialibus quæ non sunt unitæ monasteriis; sed
sunt eorum membra, aut quomodocumque depen-
dentes, non deputatur Vicarius: atque ita declara-
vit Congregatio, & sine ulla controversia serva-
tur in paxi.

CAPUT XLI.

Quomodo procedendum sit in causis cri-
minalibus contra Religiosos. Quis sit
eorum iudex competens. Quando in
forma judicij procedendum sit, &
utrum religiosus possit ab Abbate Ge-
nerali ad loca remota citari, & alia
multa referuntur, quæ modum proce-
dendi inter Religiosos respiciunt.

SUMMARIUM.

- 1 Si ex statutis Religionis collegæ cum Capitulo pro-
cedere debeant, processura per suos collegas fa-
cta nulla est.
- 2 Citatio adhiberi debet in causis religiosorum, alias
processura non valet.
- 3 Substantialia judicij in causis regularium servan-
da sunt.
- 4 Non tamen cum tanto rigore prout inter seculares.

- 5 A Prelatis regularibus appellari potest, si exce-
dant modum Ecclesiasticæ discipline.
- 6 Testium nomina inter religiosos in causis gravi-
bus edenda.
- 7 Citationis quæ sit forma dum citantur regulares.
- 8 Duplex modus procedendi Superiorum regularium,
& quæ in utraque forma servanda.
- 9 Quomodo superior regularis sine citatione proce-
dere possit in delictis notoriis.
- 10 Notorium crimen quod dicatur.
- 11 Ad excludendum notorium sufficit causa colo-
rata.
- 12 Notorium facti transeuntis indiget probatione.
- 13 In delictis notoriis requiritur causa cognitio, quan-
do proceditur contra absentem.
- 14 Fugitivus non dicitur qui recedit ex iusta causa
metus, vel inimicorum.
- 15 Fuga post formatam inquisitionem non facit indi-
cium.
- 16 Sententia contra contumacem potius presumitur
lata ob contumaciam, quam ob delictum. Et
plura de sententia contumaciali, numero 17, 18,
19, 20. & 21.
- 22 Inimicitia causa sufficiens oritur, quando in mo-
veritate adsunt duæ factiones contrariae.
- 23 Religiosi in prima instantia non sunt ad loca remo-
ta trahendi.
- 24 Citatus personaliter ad loca remota excusatur, si
aquitate nequeat, aut alia iusta de causa.
- 25 Quando Abbas judicialiter aut extrajudicialiter
contra monachos agere teneatur.
- 26 Abbates non quidem à jure, sed in vim privile-
giorum procedunt contra monachos, etiam in
forma judicij, & in delictis quæ sunt contra
communem conversationem.
- 27 Exceptio incompetentiæ proponi potest etiam in
dice requisito adversus requirentem, & ab in-
jus exceptionis rejectione datur appellatio, nu-
mero 28.

Processura criminalis facta contra quemdam re-
ligiosum Sacerdotem, sustineri non poterat
propter defectum insanabilem jurisdictionis: cum
ex statutis & constitutionibus ordinis illius, cau-
sa criminalis, de qua agebatur, non per solos res
collegas, sed per ipsos unâ cum capitulo cognoscenda
& terminari deberet. † Ideo cum Collegæ ad causam
substantialia judicij, soli & sine capitulo procedis-
sent, citatio & omnia inde secuta à porta nullitate
sequebantur, Vant. *de nullit. ex defect. jurisdic. tit. 1.*
num. 175. & 176. Ubi ostendit, quod si plures sint
iudices ordinarij, vel delegati, & unus procedat
sine alio, nulliter procedit.

Secundus defectus processuræ consistit in citatio-
ne, cum procedi non possit etiam inter religiosos
contra non citatum: quia sublata citatione, tollitur
substantia judicij, & facultas defensionis quæ ratio-
ni deneganda est, l. *defensionis facultas, Cod. de ju-
fisc. lib. 10.* Citatio enim cum sit de jure naturali
elem. pastoralis, s. *ceterum, de re judic. non debet de-
negari etiam in causis religiosorum: Eman. Roder.*
ric. quest. regul. tom. 2. q. 18. artic. 3. Ubi quod la-
icus non sit citandus, quando adversus eum formetur
inquisitio; tamen dum ad ulteriora in negotio
proceditur, debet omnino citari, & in suis defensionibus
audiri. † Nam licet in similibus religiosorum
causis procedatur summarie, simpliciter & de plures
tamen in illis observari omnino debent substantialia
judicij: ut testatur idem Roder. *tom. 2. quest. 3. artic. 1.*
† Non tamen rigide modus judicialis in illis ob-
servandus.